

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

תוכן עניינים

א. כמה מנגבן ... במים והוא הדין לאפר ... לאפר והוא הדין למים ... הא ברטיבתא הא ביבשתא ... תרתי תלת ... תלת ד' ... ד' ה' ... קא חשיב מיא בתראי

2

ב. הרי שהיו נתיו ובית בדיו טמאין ובקש לעשותן במהרה הדפין והעדשין והלולבין מדיחין והעקלין של נצרין ושל בצבוץ מנגבן ושל שיפה ושל גמי מישנן י"ב ... הרוצה לטהרן מיד מגעילן ברותחין או חולטן במי זיתים ... מניחן תחת צינור שמימיו מקלחין או במעין שמימיו רודפין וכמה עונה.....3

ג. כדרך שאמרו במהרות כך אמרו ביין נסך כמה עונה ... או יום או לילה.....4

ד. הני רווקי דארמאי דמויא מדיחין דעמרא מנגבן דכיתנא מישנן ואי איכא קטרי שרי להו.....4

ה. הני דקולי וחלאתא דארמאי דחיטי בחבלי דצורי מדיחין דצבתא לנגבן דכיתנא מישנן ואי אית בהו קיטרי שרי להו.....5

ו. עם הארץ שהושיט ידו לגת ונגע באשכולות ... אשכול וכל סביבותיו טמאין וכל הגת כולה טהורה.....6

ז. שרץ שנמצא ברחים אינו מטמא אלא מקום מגעו ואם היה משקין מהלך הכל טמא התם לא מפסק ולא מידי.....6

ח. הלוקח כלי תשמיש מן העובדי כוכבים את שדרכו להטביל יטביל.....6

ט. להגעיל יגעיל ללבן באור ילבן באור השפוד והאסכלא מלבנן באור.....7

י. הסכין שפה והיא טהורה.....8

יא. וכולן צריכין טבילה בארבעים סאה ... דאמר קרא כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר הוסיף לך הכתוב טהרה אחרת ... במי נדה מים שנדה טובלת בהן הוי אומר ארבעים סאה ... אפי' כלים חדשים במשמע.....10

יב. כלי סעודה אמורין בפרשה.....12

יג. לא שנו אלא בלקוחין וכמעשה שהיה אבל שאולין לא.....13

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

- יד. דמרדא ... כלי מתכות אמורין בפרשה ... כלי זכוכית הואיל וכי נשתברו יש להן תקנה ככלי מתכות דמו קוניא ... והלכתא כסופו.....14
- טו. משכנתא ... ולא ידענא אי משום דקסבר משכנתא כזביני דמיא אי משום דחזי לעובר כוכבים דדעתיה לשקועיה.....17
- טז. דברים שלא נשתמש בהן מטבילין והן טהורין דברים שנשתמש בהן ע"י צונן כגון כוסות וקתוניות וצלוחיות מדיחין ומטבילין והם טהורין.....18
- יז. דברים שנשתמש בהן ע"י חמין כגון היורות הקומקמוסון ומחמי חמין מגעילין ומטבילין והן טהורין.....19
- יח. דברים שנשתמש בהן ע"י האור כגון השפודין והאסכלאות מלבנן ומטבילין והן טהורין.....22
- יט. וכולן שנשתמש בהן עד שלא יטביל ושללא יגעיל ושללא ילבן ... מותר ל"ק ... כמאן דאמר נותן טעם לפגם מותר.....23
- כ. לא אסרה תורה אלא קדירה בת יומא.....24

דף עה.

א. במה מנגבן ... במים והוא הדין לאפר ... לאפר והוא הדין למים ... הא ברטיבתא הא ביבשתא ... תרתי תלת ... תלת ד' ... ד' ה' ... קא חשיב מיא בתראי

כל מקום¹ שאמרנו צריך ניגוב, בכלי יין נסך כמו שהתבאר לעיל דף כד: כיצד הוא הניגוב, אם הם לחין אפילו מיין מקנחן היטב באפר עד שתהא נגובה, ואחר כך מדיחין במים להעביר האפר, ואחר כך חוזר ומקנחן באפר פעם שנייה וחוזר ומדיחין במים שנית.

¹ שו"ע ונו"ב קלח י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ואם הם יבשים מקדים תחילה ניגוב במים², ואחר כך מקנחן באפר דקינוח באפר בכלי יבש אינו מועיל, לכך צריך ללחלוהו תחלה במים ואחר כך לקנחו באפר, ואחר כך מדיח את האפר במים וחוזר ומקנחו באפר פעם שנייה ואחר כך חוזר ומדיחן במים.

ב. הרי שהיו גתיו ובית בדיו טמאין ובקש לעשותן בטהרה הדפין והעדשין והלולבין מדיחן והעקלין של נצריין ושל בצבוץ מנגבן ושל שיפה ושל גמי מישנן י"ב ... הרוצה לטהרן מיד מגעילן ברותחין או חולטן במי זיתים ... מניחן תחת צינור שמימיו מקלחין או במעין שמימיו רודפין וכמה עונה

הדורך³ בטומאה ורצה לטהר כליו⁴ בית הבר והעקל, שהיו⁵ לוקחין חבלים ועושין מהן סל עגול וצוברין בו הזתים וסוחטין, אותו הכלי העשוי מן החבלים נקרא עקל. או הגת וכליו⁶ מן המשקין הטמאין שנבלעו בהן, כיצד יעשה, כלי של עץ ושל אבנים מדיח, ושל נסרים וכיוצא בהן מנגבן, ושל גמי מיישנן כל י"ב חדש או חולטן בחמין או במי זיתים⁷, או מניחן תחת צינור

² ט"ז שם יג

³ רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק יא הלכה יז

⁴ והא דלא תנן טהרת הבר עצמו, נראה לענ"ד בפשיטות דהבר עצמו אינו מקבל טומאה דהא קי"ל דכלי עץ העשוי לנחת שאין זוין אותו ממקומו אינו מקבל טומאה אפילו מדרבנן כמ"ש הרמב"ם רפ"ג דכלים. ואין לך עשוי לנחת יותר מזה. ועוד דפשיטא דכל בית הבר הוא יותר ממי' סאה דאינו מטלטל מלא וריקן דאינו מקבל טומאה. ועוד דהא מחובר לקרקע הוא ואינו מקבל טומאה. ערוך השולחן העתיד הלכות טומאת אוכלין סימן קעז סעיף יח

⁵ פירוש המשנה לרמב"ם מסכת מעשרות פרק א משנה ז

⁶ הרמב"ם לא הזכיר הגת אך בערוה"ש שם כתב וכן הדין בגת, והרמב"ם לא הזכיר משום דבשמן מיירי.

⁷ דרבי יוסי לא לאיפלוגי את"ק אתא אלא לומר שאם רצה לטהרם מיד מגעילן וכו' ות"ק מודה ליה וכן הא דאמר רבן שמעון ב"ג משום רבי יוסי לא פליג אדרבי יוסי קמייטא אלא כל חד אמר חד מתרי תלת תקוני וה"ה לאינד. כס"מ שם. בפירוש המשנה כתב רבינו דאין הלכה כר' יוסי וכאן בחיבורו חזר בו וס"ל דלאוסופי אתא וכן פסק בפ"א דמאכלות אסורות הל' כ"ד וכן משמע בסוגיית דשליה ע"ז. מעשה רקח שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

שמימיו מקלחין או לתוך מעיין שמימיו רודפין שתיים עשרה שעות, ואח"כ מטביל את הכלים שצריכין טבילה ומשתמש בהן במהרה.

ג. כדרך שאמרו בטהרות כך אמרו ביין נסך כמה עונה ... או יום או לילה

העקלים כלומר חבלים⁸ שכורכים⁹ סביב העביט הוא כלי שנותנים בו הענבים כשבוצרים אותן לגת¹⁰, העשויים מחריות של דקל ושל קנבוס מנגבן. ושל שיפא ושל גמי, בולעין יותר וצריך ליישנן י"ב חדש, וכן הדין בשל קנים¹¹. ואם רצה לטהרן מיד, מגעילן ברותחין, או חולטן במי זיתים, כלומר במים שאין רותחין כ"כ כשאר מי הגעלה אלא רותח רק קצת במה שהוא מהדרך לבשל את הזתים להיותן רכים לצאת שמנן אבל לא הגיע בזה לידי רותחין של הגעלה גמורה¹². או מניחין תחת צינור שמימיו מקלחין, או במעיין שמימיו רודפין י"ב שעות ואחר כך יותרו.

ה"ה לגת¹³ וכל כליה מהני הכשר זה ודוקא שסלק השולים שאז המים מקלחים ורודפים מעבר לעבר.

ד. הני רוזקי דארמאי דמזיא מדיחן דעמרא מנגבן דכיתנא מישנן ואי אינא קטרי שרי להו

⁸ פי' המשניות שם

⁹ שו"ע ונו"כ שם ו

¹⁰ ר' עובדיה מברטנורא מסכת טהרות פרק י משנה ד

¹¹ כ"כ בלבוש ובערך לחם למהריק"ש כתב יש מסתפקין בשל קנים אם הם כמו שיפא ונמי להצריכם יישון. וברמ"א כתב ויש להחמיר.

¹² ב"י

¹³ ש"ך שם ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

משמרת של¹⁴ יין של גוים, אם היא של שער דיה בהדחה דשער אינו בולע, ואם היא של צמר צריכה ניגוב, ואם היא של פשתן בולע יותר וצריכה יישון י"ב חדש¹⁵. וי"א שצריך גם להתיר את הקשרים.

ה. הני דקולי וחלאתא דארמאי דחיטי בחבלי דצורי מדיחן דצבתא לנגבן דכיתנא מישנן ואי אית בהו קיטרי שרי להו

כלי של¹⁶ הוציין כלומר עלי דקל או עץ אחר וכיוצא בו מכפיפות שמסננין בהן היין, אם הם תפורין בחבלים מדיחין, דרפויים הם והמים נכנסין בין החבלים, ואם הם אחוזות זו בזו בחיבור קשה, אין המים נכנסין בין החיבורים וצריכין ניגוב. ואם הם תפורות בפשתן, היישנין משום הפשתן שבלע הרבה ומיישנן יב חודש. וי"א¹⁷ שצריך להתיר את הקשרים.

ומפות שלנו¹⁸ שנפל עליהם יין של גוים, סגי להו בהדחה אפילו נפל עליהם יין רותח, דארוגין מחוטין דקין הן, ובקל יוצא מהם היין בהדחה לבדה¹⁹, וי"א²⁰ שצריך כיבוס שחובטין אותו. ואם הוא איסור²¹ הנדבק צריך כבוס חמין ואפר. וי"א²² שאם בלע צונן סגי בהדחה בעלמא, ואם בלע יין רותח צריך כיבוס ובאפר.

¹⁴ שו"ע ונו"כ שם ז

¹⁵ ולא הזכיר היתר הקשרים משמע דס"ל דא"צ להתירן וכמ"ש בסעיף ט' ואזיל למעמיה שכתב בכסף משנה סוף פרק י"א דין כ"ח שכן גם כן דעת רשב"א בת"ה כרש"י דהיתר הקשרים דבש"ס לא קאי אלא להכשר ניגוב בלבד ובכ"י ס"ס קל"ה כתב דנקמינן כרש"י ורשב"א ובאמת אינו כן דהרשב"א מפרש ג"כ דקאי איישון ומודה הכא ובסעיף ט' דצריך להתיר הקשרים כדכתב בהדיא בת"ה וכן דעת הר"ן והרא"ש והטור וכ"נ דעת הרמב"ם ספי"א וכן דעת הראב"ד. ש"ך שם ח

¹⁶ שו"ע ונו"כ שם ח

¹⁷ ש"ך שם ט

¹⁸ רמ"א שם.

¹⁹ לשון הלבוש ע"י באורח מישור ס"ק א' שכ' דמשמעות הד"מ הוא דאפילו בלא חביטה מהני עיין שם

²⁰ משמע בהדחת צונן וכן הוא בהג"א ומרדכי שם, מיהו כתבו דהיינו דוקא בכבוס שרגילים שחובטין אותו כמה פעמים וכן הוא בתוס'. ש"ך שם י

²¹ באשר"י משמע דלא שרי אלא דוקא בכבוס שרגילים לכבסן בכמה כבוסים באפר וכבוס בחמים בכלי שני ובצונן ונראה דלא פליגי משום דהתוס' ומרדכי והג"א מסיימו וצ"ע אם יש לחלק באיסורים בין דבר הנדבק לשאינו נדבק כו' והרא"ש שם מיישב מה שמתירים כל המפות שנפל עליהם איסור רותח אפי' איסור הנדבק דבכה"ג בעי דוקא כבוס חמין ואפר, ג"ל. ש"ך שם

²² כתב סופר מספר בית לחם יהודא [ס"ק ת] ועיי' בס' שערי דעה ס"ק ג' שהביא וסיים שכן ראוי להורות

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

דף עה:

ו. עם הארץ שהושיט ידו לגת ונגע באשכולות ... אשכול וכל סביבותיו טמאין וכל הגת כולה טהורה

עם הארץ²³ שהושיט ידיו לגת ונגע באשכולות אשכול וכל סביבותיו טמאין, והגת כולה טהורה, מפני שמפסיקין האשכולות שסביבות זה האשכול בינו ובין שאר הגת, ואין חיבור בין זה האשכול להמשקה שבגת, אולם אם נגע בהאשכול האחרון הסמוך להמשקין כל הגת טמא כיון שאין הפסק ניכר ביניהם²⁴.

ז. שרץ שנמצא בריחים אינו מטמא אלא מקום מגעו ואם היה משקין מהלך הכל טמא התם לא מפסק ולא מידי

שרץ שנמצא²⁵ בריחים של זיתים אין טמא אלא מקום מגעו.

אולם אם היה משקה מהלך הכל טמא, שכיון שנטמא מקצת המשקה נטמא כולו כיון שאין הפסק ניכר ביניהם, והשמן מטמא את כל הזיתים.

ח. הלוקח כלי תשמיש מן העובדי כוכבים את שדרנו להטביל יטביל

הקונה מהגוי²⁶ או מישראל שקנה מהגוי לסחורה²⁷, כלי סעודה של מתכת או של זכוכית, צריך להטבילם במקוה וכמו שיבואר להלן.

²³ רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק ט הלכה ח

²⁴ שמה שהתרנו כאן משום דלא דמי לשרץ שבריחים של זתים שהזתים נטמאים שם שאין הפסק הניכר. וכך העלו בגמ', וממילא מובן דאם נגע בהאשכול האחרון הסמוך להמשקין דכל הגת טמא. ערוך השולחן העתיד הלכות טומאת אוכלין סימן קעג סעיף יא

²⁵ רמב"ם שם הלכה ז

²⁶ שו"ע ונו"כ קב א

²⁷ ערך להם שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

ט. להגעיל יגעיל ללבן באור ילבן באור השפוד והאסכלא

מלבנן באור

כלים הבלועים²⁸ מאיסור, וכן הלוקח או שואל מן הגוי כלים ישנים שניכר שנשתמש בהם²⁹, כדרך שנשתמש בהן האיסור כך הוא הכשרן, שכן כתיב בפרשת מדין (במדבר לא פסוק כג) **כָּל דְּבַר אֲשֶׁר יָבֵא בְּאִשׁ תַּעֲבִירוּ בְּאִשׁ**.

לפיכך הלוקח מן הגוי³⁰ כלי תשמיש ישנים שמשתמשין בהן בצונן, כגון כוסות וצלוחיות וכיוצא בהן, משפשפן כדי להסיר ולמרק האיסור שעל גביהן, ואח"כ שוטפן במים ומטבילין כדרך שיבואר להלן, והן מותרים,

לקח מהן כלים שנשתמש בהן בחמין³¹, כגון קדירות ויורות של מתכות שמשתמשין בהן בחמין, לאחר שעבר מעת לעת משימוש אחרון³² ממרקן מן האיסור שבחמין, ומשפשף להסיר החלודה והלכלוך³³, ומגעילן כדרך שיבואר להלן, מפני הבליעה שבתוכן ומטבילין והן מותרין, ואין חילוק אם הם של מתכות³⁴ או של עץ או של אבן כולו אם נשתמש בהן בחמין דינם שוה לענין הגעלה.

²⁸ שו"ע ונו"כ קבא א

²⁹ אבל כל שלא ניכר בהם שום מין תשמיש אין צריכין שום הכשר. פרי תואר שם. ועי' בשו"ת טומו"ד קמאסי' קפ"ב שנשאל בדבר הכפות של עץ חדשים שקונין מן העכו"ם האומנים שמקצתן אומרים עליהם שדרך האומנים למשוך אותם בחמאה וכו' והשיב שהוא מורה בזה להכשיר בפשימות כי סיכה משהו בעלמא עבדי להו וא"א לבא לידי נ"ט וגם הוי אינם ב"י והוי רק ספק אם סכו אותם בחמאה או לאו ורוב פעמים משתמשין בהכפות רק בכלי שני וקיי"ל דהולכין בכ"מ בתר רוב תשמישו וגם כל הקונה כלים חדשים דרכם להדיחם תחלה ולכן אין להתמיר כלל אפילו לכתחלה וע"ז נאמר אל תצדק הרבה.

³⁰ שו"ע ונו"כ שם ואו"ח תנא כה

³¹ שו"ע ונו"כ יו"ד שם ב

³² רמ"א שם

³³ ש"ך ג

³⁴ שו"ע ונו"כ או"ח שם ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

כלים³⁵ שמשתמשים בהם על ידי האור בלי מים³⁶, כגון שפודים ואסכלאות³⁷ וכיוצא בהם, צריכים ליבון, והליבון הוא עד שיהיו ניצוצות ניתזין מהם. או עד שתסור קליפתו העליונה³⁸.

י. הסכין שפה והיא טהורה

סכינים ישנים³⁹ הנקחים מן הגוים בין גדולים בין קטנים⁴⁰, אם בא להשתמש בהן בצונן ובאקראי בעלמא, נועצה עשרה פעמים⁴¹ בקרקע קשה ודיו⁴², שהיא מעברת השמנונית שעליה, ויש אומרים⁴³ שלש פעמים סגי.

וצריך שינעוץ אותה בקרקע קשה בכל נעיצה ונעיצה, ולא ינעוץ במקום שנעוץ בפעם ראשונה, שבמקום שנעוץ כבר נעשית הקרקע רך ואינה מעברת השומן, ואפילו לחתוך בה דבר חריף כמו צונן י"א⁴⁴ דסגי בהכי ויש להחמיר⁴⁵, ודוקא להשתמש בו באקראי, אבל להשתמש בו בקביעות לא סגי בנעיצה, וגם בצונן.

³⁵ שו"ע ונו"כ או"ח שם ד

³⁶ מ"ב שם כז

³⁷ ולפי שנוף האיסור נוגע בהן בשעת צלייתו ואין ביניהם שום משקה שיוליך מעם באיסור לתוך השפוד והאסכלא אלא ע"י חום האש בלבד נבלע בהן מעם לפיכך אינו נפלט מהן ג"כ ע"י הגעלה במים רותחין אלא ע"י חום האש דכבולעו כך פולטו. מ"ב שם כז

³⁸ מ"ב שם כט

³⁹ שו"ע ונו"כ יו"ד שם ז

⁴⁰ פ"י בין בסכינים הגדולים שדרך העכו"ם לפעמים לצלות עליהם ובין קטנים שאין דרך להשתמש בהם באור דינם שוה. פרי תואר ס"ק ט'

⁴¹ בתורת הבית הארוך [בית ד' שער ד'] גרים גם בירושלמי עשרה פעמים, ונראה שזהו דברי רמב"ם ג"כ [כמבואר בפ"ז מהמ"א דאם נעצה פחות מעשר פעמים אסור לחתוך בו אפי' צונן יעו"ש

⁴² ובדין שפשוף אם הוי כנעיצה, עי' חו"ד סי' צ"א סק"ד [דהעיקר בדברי רמ"א דאחר שפשוף מותר לתת לתוכו אפי' דבר חריף, דשפשוף הוי במקום נעיצה]. ושוב מעם ודעת מ"ק סי' קכ"ט [דהביא דברי חו"ד הנ"ל, וביאר דבריו דכמו דמועיל נעיצה בסכין, מועיל שפשוף בכלי, דכל דבר הכשרו הוא כפי תשמישו, וכלי שתשמישו בהנחה בעלמא די לו בשפשוף בלבד, אבל סכין שתשמישו ע"י דוחקא צריך נעיצה בקרקע קשה ואין מועיל שפשוף לסכין, ויעו"ש עוד בדין נעיצה אם מועיל לחתוך בו].

⁴³ עי' פר"ת סק"א דסגי בג' פעמים, כדאיתא בירושלמי, ורק לכתחלה בעינן עשרה פעמים. ובדיעבד [אם נעץ מג"פ עד י"פ] אם אפשר לקלוף יקלוף [ואם א"א] א"צ ששים ע"ש

⁴⁴ רמ"א

⁴⁵ עפתי"ש מ"ש מהבכור שור דבעל נפש יחוש ולא יאכל צונן ושאר ד"ח בסכין טריפה ע"י נעיצה י"פ ועי' בהגהות יד שאול לעיל סי' צ"ו סעי' א' מ"ש בזה והביא דברי הבכור שור הנוכר וסיים ולפענ"ד מדינא יש להחמיר בזה לדידן ודו"ק עכ"ל ועי' בהגהות חכמת שלמה לעיל סי' צ"ו סעי' ג' שהרבה ג"כ לתמוה ע"ד המחבר

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

במה דברים אמורים שהוא חלק שאין בו גומות, אבל אם יש בו גומות מלבנה או משחירה במשחזות של נפחים היטב על פני כולה עד שתשיר כל קליפתה, ונעיצה אינה מועלת לה שאין הנעיצה מוציאה האיסור הנדבק בין הגומות, וכן בהגעלה לא מהני אפילו לצונן כיון שיש בו גומות, שאין ההגעלה מועלת אלא להפליט איסור הבלוע בתוך הסכין, אבל לאיסור הנדבק בין הגומות אין הגעלה מועלת, לכך צריך ללבנו במקום הגומות⁴⁶ או להשחזו יפה במשחזות של נפחים.

ולשתמש בו ברותח לא מהני ליה השחזה, אבל דיעבד אם נשתמש בו רותח אחר ההשחזה אפילו הוא ב"י מותר כמו אחר ההגעלה⁴⁷.

ויש אומרים דסגי להו בהגעלה אם הם חלקים שאין בהם גומות, וצריך לשופם יפה במשחזות או ברחיים להעביר כל חלודה שבהם קודם הכשרם⁴⁸, ואם יש גומות ילבן מקום הגומות שיניח גחלים בוערות על המקום ההוא, ואח"כ יגעיל הסכין⁴⁹. ויש אומרים⁵⁰ שצריכין ליבון⁵¹ אפילו הם חלקים מפני שהגומים משתמשין בהן על ידי האור, שפעמים מהפך בו הגוי בשר אצל האש או מתקן בו נר של חלב, ויש להחמיר. ובדיעבד אם הגעיל והשתמש בהם בחמין אינו אסור.

מיהו אם לבנו⁵² ולא הגעילו אפילו יש בו גומות, או אם הגעילו ולא לבנו ואין בו גומות וחתך בו מאכל חם לא נאסר, אפילו אם הסכין בן יומו, דכבר נקלש איסורו בתוכו, ואם השחירה במשחזות היטב בכל מקום ומגעילו אח"כ, מהני אפילו לכתחלה כמו ליבון אם יוכל לנקות הגומא שבו.

בזה וסיים ולדינא כ"ז שאין לנו תירוץ וישוב נכון לדברים הללו יש להחמיר דאף אם נעצה י"פ בקרקע אסור בדבר חריף כן נלענ"ד נכון וברור עכ"ל

⁴⁶ שו"ע ונו"כ או"ח תנא ג

⁴⁷ דהא ההשחזה עדיף מהגעלה לדעת המחבר וכן מוכח בב"י להדיא ואף על גב דהרשב"א וסייעתו סוברים שהגעלה עדיף ומותר להשתמש רותח אחר הגעלה ולא אחר השחזה מ"מ אנן דסמכי דיעבד אדברי המתירין ה"ה לענין השחזה דסמכינן אהרמב"ם והר"ן דס"ל דהשחזה מועלת להשתמש רותח מפני שהשיפה קליפה היא לברזל, וקים להו לרבנן שאין ברזל בולע על ידי רותח יותר מכדי קליפה עד כאן, ונהי דלכתחילה לא עבדינן כוותיהו משום דרוב הפוסקים חלוקים בזה, מכל מקום בדיעבד מיהא סמכינן עלייהו וכן דעת הרא"ה בספר ב"ה דף קכ"ד ע"ש שהאריך במעמו, ש"ך שם כ ופר"ח יו

⁴⁸ שו"ע ונו"כ שם דכתיב בפרשת הגעלת כלי מדין אך את הזהב וגו' כלומר רק את הזהב דהיינו כשאין שם חלודה רק זהב בלבד מועלת הגעלה להפליט הבלוע אבל כשיש שם חלודה יש לחוש שמא יש שם משהו מן האיסור והחלודה מכסהו ולזה לא מהני הגעלה כי אין הגעלה למה שהוא בעין. וכ"ז בחלודה שיש בזה קצת ממשות (שקורין ראס"ט) שכשגוררין אותה משם יש שם כמה עפרורין שאז יש לחוש שמא יש תחתיה משהו ממשות האיסור בעין והחלודה מכסהו אבל אם אין בחלודה ממשות כלל רק מראה בלבד כמו שנמצא לפעמים שיש שחרות או אדמימות בצד הפנימי של הכלי שאנו קורין (פלעקי"ן) אין קפידא. מ"ב שם כב

⁴⁹ יעשה זה קודם הגעלה ואם לא עשה כן מקודם יעשה זה אחר הגעלה. מ"ב שם כה

⁵⁰ ובחמין בפסח הקיל המחבר או"ח שם

⁵¹ בליבון א"צ להעביר החלודה כי האש יבעיר את הכל. מ"ב שם כד

⁵² לבוש יו"ד שם ומ"ב תנא יט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

הסכין שהקת שלו⁵³ מחובר במסמרים קטנים אין מועיל לו הגעלה⁵⁴, כי יש גומות הרבה במקום המסמרים וכן אם גוף הבית יד נעשה משני חלקים מדובקין ויש ריח מעט ביניהם להכניס לשם הסכין שע"פ הרוב א"א לנקר שם היטב. וכן לפעמים יש פגם בין להב לקתא וא"א לנקות היטב זה המקום אם לא שיסיר הקתא מהלהב וכן אם יד הסכין דבוקה בבית יד ע"י דבק אין מועיל הגעלה, דכיון שהדבק מתקלקל במים רותחין יש לחוש שמא יחוס על הדבק ולא ירתיח המים יפה, וכן אם הבית יד עשויה מקרן ג"כ אין הגעלה מועלת שהקרן מתקלקל במים רותחין ויש לחוש שמא יחוס עליו. לפיכך ילבנו שיניח גחלים בוערות על המקום ההוא ויגעילנו אחר כך.

יא. וכולן צריכין טבילה בארבעים סאה ... דאמר קרא כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר הוסיף לך הכתוב טהרה אחרת ... במי נדה מים שנדה טובלת בהן הוי אומר ארבעים סאה ... אפי' כלים חדשים במשמע

נאמר בפרשת מטות (שם) **כָּל דְּבַר אֲשֶׁר יָבֹא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ וְטָהַר אֶךְ בְּמֵי נְדָה יִתְחַטָּא וְכֹל אֲשֶׁר לֹא יָבֹא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בַּמַּיִם, מִכֵּאן שִׁישׁ לַהֲטָבִיל כְּלֵי סְעוּדָה⁵⁵ הַנִּקְחִים מִן הַגּוֹיִם.**

⁵³ מ"ב שם כג

⁵⁴ אולם עיין בס' בית דוד הספרדי סי' ס"ג שהוכיח מלשון הרמ"א בזה דלא חיישינן בסכין שיש לו קתא של עץ משום גומות שבקתא ושפיר מועיל הגעלה להסכין ולא חיישינן להגומות והסדקים שבקתא שיש בו ממשא של איסור כיון דאין משתמשין בהקתא רק בהפרזולא ואף שבשירי כנה"ג באו"ח סי' תנ"א בהנהגות הטור אות ד' כתב להחמיר דלא מהני הגעלה לסכין של חמץ שהקתא מחופוי בעץ ונקבעו במסמורת כיון שיש בקתא גומות וא"א לנקות אותם זה הוא רק משום חומרא דחמץ עיין שם. ועיין בדרכ"ת פז שהביא חולקים בזה ⁵⁵ כתיב כל דבר אשר יבא באש ואין דרך להשתמש באש אלא צרכי סעודה של מתכות דכתיב אך את הזהב וגו' וכל הניזכר בקרא הוא נקרא מתכות וזכוכית גם כן יש לו דין מתכות כיון שאם נשבר יש לו תקנה בהיתוך. ט"ז שם א ואינו נכון, דהא איכא הרבה כלים שמשתמשים בהם על ידי האור ואינם מצרכי סעודה. ויותר נראה מה שכתב הרשב"א בתורת הבית (בית ד שער ד לה, א) דשמעינן לה מדכתיב כל אשר יבוא באש ואיזהו דבר שבא באש וצריך להכשירו באש הוי אומר זה כלי סעודה שבולע על ידי האש וצריך להפליט בלעו על ידי האש ע"כ. והשתא ניחא דכלים שמשתמשים בהם על ידי האור כיון שאינם מצרכי סעודה ולא צריכי הגעלה אינם צריכים טבילה. פר"ח שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

נחלקו הראשונים אם טבילת כלים דאורייתא או דרבנן⁵⁶. ומהאחרונים שהכריע⁵⁷ כי טבילת כלי מתכות היא מדאורייתא, אך כלי זכוכית ודומיהם, אע"פ שהשוו בגמ' כלי זכוכית לכלי מתכת בכל אופן כלי זכוכית טבילתו היא רק מדרבנן⁵⁸.

וטבילת הכלים היא כדי שיצאו מטומאתו של גוי לקדושתו של ישראל⁵⁹, כטבילת האנשים וכגר שנתגייר⁶⁰. הילכך אפילו הם חדשים שלקחם מן האומן צריך להטבילם.

משום כך צריך שיכניס כל הכלי למים בפעם אחת⁶¹ שלא ישאר ממנו חוץ למים אפילו כל שהוא, ואף אם הוא גדול ואינו יכול לטובלו כולו כאחד, אסור לטבול לחצאין.

יש אומרים⁶² דטבילה זו צריכה דוקא להיות בארבעים סאה אפילו כשיטבול במעיין, ואפילו אם הכלי קטן שכולו עולה במים כל שהוא, אפ"ה צריך להיות במ' סאה, אף על גב דמעין מטהר בכל שהוא אם גוף הכלי עולה בו, הני מילי לשאר טומאה, אבל בכלים הלקוחים מן הגוים צריך דווקא מ' סאה, דמיעט בהן רחמנא ואמרה וטהר אך במי נדה, והאי וטהר מיותר הוא, ובא ללמד ממנו דלמעט אתא לומר וטהר דווקא במי נדה שהם ארבעים סאה ולא פחות אפילו טובל במעיין, ויש חולקין, ויש להחמיר.

ודוקא לאחר⁶³ שקנאו מן העכו"ם מהני טבילה אבל אם טבל כלי של עכו"ם או אפי' אם היה לעכו"ם רק חלק בה קודם שקנאו וטבלו ואח"כ קנאו לא עלתה לו טבילה ולאחר שסילק העכו"ם חלקו צריך טבילה מחדש.

⁵⁶ מהגמ' משמע שטבילת כלים דאורייתא. כך כתבו גם תרוה"ד, הרמב"ן, הרשב"א והראב"ד. והסמ"ק. אך הרמב"ם (הלכות מאכ"א פ"ו ה"ו) פסק כי טבילת כלים מדברי סופרים.

⁵⁷ הפר"ח (בהגהה על סעיף א וסעיף ט)

⁵⁸ כתב בספר חכמת אדם כלל עג דין י"ט נ"ל דבשעת הדחק מותר לטבול כלי זכוכית בשלג אם הוא במקום אחד (עיין לקמן סי' ר"א סעיף ל') דטבילתו ודאי הוא מדרבנן אבל לא כלי מתכות דלהרבה פוסקים הוא מן התורה ע"ש

⁵⁹ ירושלמי (ע"ז פ"ה ה"ו)

⁶⁰ ועי' בס' חדרי דעה ריש סי' זה שעמד על המחקר דלפ"ז נראה דגר שנתגייר כל כליו צריכין טבילה ועי"ש במ"ש בזה והניח בצ"ע שלא נמצא בפוסקים דין זה ולא נתעורר שום מחבר בזה עיין שם.

⁶¹ חכמת אדם כלל עג דין טו

⁶² דעת הסמ"ק מובא בלבוש שם ועיין באור הגר"א ד, ועיין יד שאול ותמהני שלא זכרו דברי הירושלמי ריש פרק השוכר את הפועל בעבודה זרה [פרק ה הלכה ד] דאמר הדא דאת אמר להאמינו שאינו שאוב הא למדת ארבעים לא, דהן דורשין אך מעין ובור מקוה מים [ויקרא יא, לו] מה (מים) [מעין] בכל שהוא אף מקוה בכל שהוא, ומבואר דהכותים דרשו כן, אבל אנו אומרים דמקוה צריך מ' סאה, ומבואר בהדיא כן.

⁶³ בש"ך להלן ס"ק כ"ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

קודם שקנאו מן העכו"ם מותר משורת הדין להשתמש בו בלא טבילה, מ"מ מכוער הדבר משום דאותו תשמיש אינו בקדושה⁶⁴.

ואם יש לו כלי בשותפות עם העכו"ם או שלקח כלי לראות אם תטיב בעיניו ומשתמש בה צריך לטבול הכלי קודם שקנאו בלא ברכה ואח"כ כשקונה אותה יטבילנה בברכה.

י"א שאף הלוקח מן ישראל המשומד צריכים טבילה⁶⁵.

יב. כלי סעודה אמורין בפרשה

אין צריך⁶⁶ טבילה אלא לכלי מתכות והן צרכי הסעודה משום דכלי סעודה אמורין בפרשת כלי מדין דכתיב (שם) **כָּל דְּבַר אֲשֶׁר יָבֵא בְּאֵשׁ**. ואין דרך להשתמש באש אלא כלים של צרכי סעודה⁶⁷, כגון כוסות וצלוחיות יורות וקומקומי' וכיוצא בהן שהן מצרכי הסעודה אבל שאר כלים כגון מספרים וכיוצא בהן שאינם צרכי סעודה⁶⁸ אין צריכים טבילה.

ולפיכך הצובה⁶⁹ ששופתין עליהם הקדירה, וכן כלי ברזל שכופין על הלחם לאפותו אינן צריכין טבילה, כיון שאינן נותנין עליהם המאכל עצמו, ואף על גב⁷⁰ דלפעמים צולין עליהם האוכל עצמו, כגון חצילים או כבד, מכל מקום אולינן בכלי בתר עיקר רוב תשמישו.

⁶⁴ בכנה"ג בהגהות ב"י אות א' שכ"כ ממשמעות האו"ה לפי דעת הירושלמי

⁶⁵ ועיין בשו"ת תשורת שי מהד"ת סי' ק"ג שכ' לענין כליו של משומד שלא נמצא מבואר בפוסקים ומסתברא דדינם ככלים שנקחים מן הגוי להטבילו שיצאו מטומאה לטהרה ולפי"ז גם משומד כשחזר לדת ישראל כליו צריכין טבילה לעצמו.

⁶⁶ טור יו"ד קב

⁶⁷ ב"י שם ובביאור הגר"א שם כתב כמ"ש שם כלי סעודה אמורים בפרשה ופי' הרשב"א דכתיב כל אשר יבא באש תעבירו באש כו' איזה דבר שבא באש צריך להכשירו באש זה כלי סעודה שבולע כו' משא"כ כאן דאינו בולע כמו שתי קדירות כמש"ל סי' צ"ב סס"ח וס"ס צ"ג ואף על גב דבא"ח סי' תנ"א ס"ד מצריך ליבון חומרא בעלמא היא מפני שפעמים נשפך עיסה עלי. ביאור הגר"א שם

⁶⁸ ועי' טומו"ד תליתאי חלק ב' סי' כ"ב (בד"ה והנה) שנשאל ג"כ בזה וכו' לחלק בזה דאם היורה או החבית מחזיק כשיעור ארבעים סאה שהוא לפי ערך אמה על אמה ברום שלש אמות ואף אם אינו גבוה כ"כ אלא שהוא רחב יותר מאמה על אמה עד שלפי ערך יש בו שיעור זה י"ל דזה לא נחשב לכלי רק חילוק רשות בפני עצמו והתורה אמרה כי רק כלי צריך טבילה וזה לאו כלי הוא רק חדר ורשות בפ"ע

⁶⁹ שו"ע ונו"כ שם ד

⁷⁰ פר"ח שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

וכן רשת התנור כיון שעל פי רוב אין מניחים עליה את האוכל אל תבניות וסירים, למרות שיש שאופים בהפ לחם פטורים מטבילה.

וכן סיר בישול איטי CrockPot צלחת מיקרוגל צלחת לכוס קידוש אין צריכים טבילה. אבל השפודין וכיוצא בהן כגון כיסוי של ברזל וכלים שצולים עליהם המאכל עצמו וכן רשת מנגל צריך טבילה.

קרש חיתוך חייב טבילה אך קרש רידוד או מערוך אינו חייב כיון שהמאכל עדיין צריך תיקון לאחר רידודו ועריכתו.

כל כלי⁷¹ שהיא גדולה יותר מדאי והוא עשויה שממנה ישפכו לכלים ג"כ אינה נקראת כלי סעודה, ולכן לא ראינו מעולם שיטבלו החביות הגדולות של מתכות האצורים מים או שאר משקין.

קומקום גם אם הוא חשמלי חייב טבילה⁷².

יג. לא שנו אלא בלקוחין וכמעשה שהיה אבל שאולין לא

וכיון דלא⁷³ ילפינן טבילת כלים אלא מכלי מדין, אין חייבין להטביל אלא דומיא דכלי מדין, דהיינו בכלים שהם גופן קנויין לו, שהרי גם במדין קנו גם הם כל הכלים בביות המלחמה שהיו של עצמם, אבל שואל או שוכר⁷⁴ ממנו אין צריך להטביל.

אולם ישראל שלקח כלי מן הגוי והשאלו לחבירו, גם השואל אסור להשתמש בו בלא טבילה, כיון שכבר נתחייב ביד הראשון.

⁷¹ דכלי סעודה הוא רק מה שמשמשין אצל התנור ובבית המבשלות ובשלחן האכילה אבל לא הכלים הגדולים שיש להם מקום מיוחד בפ"ע וכו' עב"ד בערוך השלחן (להרב מהרי"מ מנאווארדאק) סעי' ל"ט

⁷² ועי' בס' ערוך השלחן (להרב מהרי"מ מנאווארדאק) סעי' ל' ובקיצור ש"ע בהנהגות מסגרת השלחן סי' ל"ז ס"ק א' שב' דקומקום שקורין סאמעוואה"ר שמחממין בו מים לשתות טי"א וכן המסנת שמסננין החמין הנ"ל וכן שאר המכונות שעושים בעת שמבשלים בהם על השלחן וצולין בהם כולן צריכין טבילה כמו שאר קדירות שמבשלין בהם ועיי"ש בערוך השלחן סעי' ל"ב שב' דמ"מ א"צ לטבול רק גוף הסאמעוואה"ר שבו המים אבל האריבה שקורין קומי"ן וכן המכונ שמעמידין עלי' הכלי שקורין טשייני"ק וכן כיסוי הנחלים והבסיס אין צריכין טבילה עיי"ן שם

⁷³ שו"ע ונו"כ י"ד קב ח

⁷⁴ ולמרות ששכירות קניא לחומרא בכא בעי' דומיא דכלי מדין.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

יש אומרים במה דברים אמורים כשלקחו חבירו המשאיל מן הגוי ג"כ לצורך סעודה, אבל אם לא לקחו חבירו לצורך סעודה אלא לחתוך בו קלפים וכה"ג דברים שאינו צורך סעודה, גם השואל ממנו אין צריך להטבילו אפילו אם הוא משתמש בו לצורך סעודה, שהרי גוף הכלי אינו שלו וגם הכלי לא נתחייב ביד הראשון, אבל הראשון אסור להשתמש בו צרכי סעודה בלא טבילה אפילו דרך ארעי, אף על פי שלקחו לצורך קלפים.

ואם הראשון לא לקחו לצרכו אלא לקח מן הגוי לעשות בו סחורה⁷⁵ ולחזור למוכרו, אם השאילו לישראל חבירו אין צריך להטבילו, שהרי לא נתחייב ביד הראשון⁷⁶. ויש מחייבים⁷⁷. ויטבול בלא ברכה. ולצורך שבת או אורחים או סעודה גדולה שיש לחוש שישברו אם יטבילם ויהיה הפסד, או שאין פנאי, יש לסמוך להשתמש בלא טבילה דטבילת כלים אלו לכ"ע אינם אלא מדרבנן⁷⁸. אולם יש שכתבו⁷⁹ שהמנהג פשוט בכל תפוצות ישראל לשאול לסעודות גדולות כלי זכוכית וכלי מתכות וכפות ומזלגות וסכינים מחנוונים במחיר מעט בדרך שאלה, ואח"כ מחזירין להחנונים ולא שמענו מעולם שיטבלו אותם ושכן עיקר לדינא שא"צ לטובלם.

אבל אם קנאו ישראל השני ממנו חייב להטבילו כמו קונה מן הגוי, שהרי עכשיו הוא בא לידי חיוב טבילה ויוצא מידי טומאה לקדושה.

**י. דמרדא ... כלי מתכות אמורין בפרשה ... כלי זכוכית
הואיל וכי נשתברו יש להן תקנה ככלי מתכות דמו קוניא
... והלכתא כסופו**

⁷⁵ לבוש ומ"ז שם י

⁷⁶ ועפ"ר"ח ס"ק כ"ב שהשיג על האו"ה בזה והעלה דגם החנווני בעצמו שקנה הכלים מעכו"ם יכול להשתמש בהם דרך עראי בלא טבילה וכו' וסיים ולפ"ז השואל כלים מישראל חנווני לצורך סעודה יכול להשתמש בהם בלא טבילה ודלא כהט"ז והש"ך שחששו לסברת האו"ה להצריכם טבילה בלא ברכה וליתא עיין שם.

⁷⁷ באו"ה כלל נ"ח דין פ"ט כתב כיון שאם היה הישראל הא' רוצה לשמשו לסעודה אפילו עראי היה צריך לטבולו ממילא נתחייב בידו מקרי וע"כ ישראל השני השואל ממנו צריך לטבולו ותמיה לי מאד על רמ"א שלא הביאו לא בד"מ ולא כאן. ונ"ל דיש לטבולו בלא ברכה וה"ה השואל כלים מישראל חנווני לצורך סעודה יטבלנו בלא ברכה אלא דיש לחנוני להודיע זה למי שיקנה אותו ממנו אח"כ שלא יטבלנו שנית בברכה כנלע"ד. מ"ז י ש"ך מז

⁷⁸ בינת אדם שער או"ה סי' סה

⁷⁹ בס' ערוך השלחן (להרב מהרי"מ מנאווארדק) סעי' מ"ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

צריך להטביל הן כלים העשויים מכל מיני מתכות פלדה ונירוסטה⁸⁰, והן כלים העשויים מזכוכית⁸¹, וכן כלי פיירקס ודורלקס המיובאים מחו"ל⁸².

אבל כלים העשויים מחרס, או כלים המצופים חרס, אין צריך להטביל, וכן כלים העשויים מפלסטיק או מניילון, י"א⁸³ שפטורים מטבילה. והמחמור על עצמו להטבילין בלי ברכה תבא עליו ברכת טוב. ויש המחייבים⁸⁴ בלא ברכה. וכלי סילקון לכו"ע אין חייב.

כלי פורצליין⁸⁵ [בלשון ערבי פרפורי] פטורים מטבילה.

כיום בהרבה מקומות בעולם רוב כלי הפורצליין מצופים זכוכית, ולכן צריכים טבילה⁸⁶,

⁸⁰ ועיין ספר טבילת כלים עמ' רמג שהביא שהגר"י קמינצקי הסתפק בזה כיון שאינו ככלי מדין שהזכרו בתורה, וכלי אלומיניום עיין תפא"י קוני' יבקש געת אות מד ובספר טבילת כלים פי"א הע' קיג בשם בעל השבט הלוי שחיובו מן התורה אולם עיין באג"מ ח"ג יו"ד כב שנראה לו שהוא כלי חדש שלא הוזכר בתורה ואינו חייב מן התורה. וע"ע בשו"ת תשובות והנהגות ח"א תנא וח"ג סוסי' רנט

⁸¹ ופשוטי כלי זכוכית עיין שו"ת שבט הלוי ח"ו רמה עיין בחוט שני הל' טבילת כלים עמ' כג

⁸² טבילת כלים פי"א הע' ל

⁸³ שו"ת יביע אומר חלק ד' סימן ה'. יחזה דעת חלק ג' סימן ס' עמוד קצב, ועיין טבילת כלים פי"א סעי' קמו שהביא שכ"ד החזו"א והאג"מ ועוד רבים

⁸⁴ בשו"ת מנחת יצחק ח"ג (סי' עו ועז ועח) שהעלה שיש להטבילין בלא ברכה

⁸⁵ גל' מהרש"א שם ופת"ש ב מהשאל תיעב"ץ

⁸⁶ עיין שו"ת תשובות והנהגות ח"ד קצא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

כלי חרס המצופים מבפנים ומבחוץ בזוכית או אבר⁸⁷, כלומר בדיל, או עופרת צריכים⁸⁸ טבילה בברכה⁸⁹. ואם אינם מצופים אלא רק מבפנים, יטבילם בלא⁹⁰ ברכה⁹¹. ויש להטבילן עם איזה כלי אחר בברכה⁹².

כלי מתכת מצופה טפלוץ יש לטובלו בברכה⁹³.

כלי עץ פטורים מטבילה⁹⁴.

כלי שעומד לשימוש זמן ארוך אלא שבדעת הבעלים לזורקו אחר שישתמש בו פעם אחת או יותר י"א שאי"צ טבילה ויש לטובלו לכתחילה בלי ברכה⁹⁵.

גם ידיעות הכלים חייבים בטבילה

⁸⁷ ש"ך שם ב שרש"י [ד"ה קוניא] והרמב"ם [מאכלות אסורות יז, ו] פירשו שר"ל כלים המצופים באבר דהיינו פלומ"ו בלע"ז. אבל התוספות בפרק אין מעמידין [עבודה זרה לג, ב ד"ה קוניא] ובפרק בתרא דכתובות [קז, ב ד"ה הני] כתבו שנראה כפירוש הערוך [ערך קניא] שר"ל כלים המצופים בזוכית. ולדינא הכל אמת, שבין המצופים באבר ובין המצופים בזוכית צריכים טבילה. וכן כתבו רבינו ירוחם [נתיב יז חלק ח קסא, ד] והאיסור והיתר הארוך כלל נ"ח [דין פב]. פרי"ח שם ד

⁸⁸ שו"ע ונו"כ קב א ולפר"ח זה הוי לכו"ע ומובא בבאר היטב ורע"א שם. ועי' בס' תפארת ישראל על המשניות ע"ז פרק ח' שב' דאפי' מצופים באבר מבפנים ומבחוץ יטביל בלא ברכה עיין שם ועי' בשו"ת עמודי אש סי' י"ז שהביאו ומתמה עליו שנעלם ממנו דברי הפר"ח ושכ"כ זקני הלבוש וכ' לתרין דנשתנה עתה מלאכת ציפוי הכלים ממה שהי' בזמן הש"ס דבזמן הש"ס היה הציפוי בכדי שיהיה חזק כמו מתכות משא"כ בזה"ז שלא נעשה אלא לנוי ע"כ בכ"מ אין לברך עיין שם באורך. דרכ"ת שם כח

⁸⁹ עי' בשו"ת הרא"ם חלק א' סי' מ"ג שב' דמחבת של ברזל של ישראל ואומן עכו"ם ציפוי בפנים בבדיל צריך טבילה עיין שם ועפר"ח ס"ק י"ט שהביאו והשיג עליו וכ' דהמנהג לא כן הוא ומנהג ישראל תורה הוא שמצפים הכלים ע"י עכו"ם ואין מצריכין טבילה לפי שהכלי כבר עשוי הוא והציפוי של בדיל לא הוי מעמיד ומתבטל לגבי הכלי עיין שם ועי' בפרמ"ג או"ח סי' תנ"א במ"ז ס"ק ו' שהביא דברי הרא"ם והפר"ח והכריע שיש להטבילם בלא ברכה עיין שם וכ"כ בחק יעקב שם ס"ק מ"א

⁹⁰ רמ"א שם דהציפוי בפנים אינו אלא לנוי. ט"ז שם ג

⁹¹ פרי"ח בדעת הרמ"א וס"ל שלדעת המחבר אם מצופים רק בחוץ א"צ אפילו טבילה ואם מצופים בפנים צריכים בברכה

⁹² ש"ך ה

⁹³ טבילת כלים פי"א צא

⁹⁴ שו"ע ונו"כ ו חכמ"א עג א

⁹⁵ עיין שו"ת אור לציון ח"א יו"ד לט שאלה ב ובאהל יעקב עמ' מז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

כבר התבאר שנחלקו הראשונים אם טבילת כלים דאורייתא או דרבנן⁹⁶. ומהאחרונים שהכריע⁹⁷ כי טבילת כלי מתכות היא מדאורייתא, אך כלי זכוכית ודומיהם, אע"פ שהשוו בגמ' כלי זכוכית לכלי מתכת בכל אופן כלי זכוכית טבילתו היא רק מדרבנן⁹⁸.

טו. משכנתא ... ולא ידענא אי משום דקסבר משכנתא כזביני דמיא אי משום דחזי לעובד כוכבים דדעתיה לשקועיה

גוי שמשכנן⁹⁹ כלי אצל ישראל ורוצה ישראל להשתמש בו, אם נראה בדעת הגוי שרוצה לשקעו בידו צריך להטבילו ולברך עליו, ואם אינו יודע דעת הגוי אם בדעתו לשקעו אם לא, הרי הוא ספק קנוי לו ויטבילנו בלא ברכה¹⁰⁰, או יקנה כלי אחר ויטבילנו עמו ויברך ברכה אחת על שניהם, אבל אם יודע בבירור שאין דעת העובד כוכבים לשקעו פשיטא דא"צ טבילה¹⁰¹. וי"א¹⁰² שיטביל בלא ברכה. ויש אומרים שאם אחר כך נשתקע שקיעה ודאית ביד ישראל, צריך לחזור ולהטבילו בלא ברכה¹⁰³, דבטבילה ראשונה עדיין לא שלו היה ולא ברי לו אם מהני ליה אותה טבילה.

⁹⁶ מהגמ' משמע שטבילת כלים דאורייתא. כך כתבו גם תרוה"ד, הרמב"ן, הרשב"א והראב"ד. והסמ"ק. אך הרמב"ם (הלכות מאכ"א פ"ו ה"ו) פסק כי טבילת כלים מדבריי סופרים.

⁹⁷ הפר"ח (בהגהה על סעיף א וסעיף ט)

⁹⁸ כתב בספר חכמת אדם כלל עג דין י"ט ג"ל דבשעת הדחק מותר לטבול כלי זכוכית בשלג אם הוא במקום אחד (עיין לקמן סי' ר"א סעיף ל') דטבילתו ודאי הוא מדרבנן אבל לא כלי מתכות דלהרבה פוסקים הוא מן התורה ע"ש

⁹⁹ שו"ע ונו"כ שם ט

¹⁰⁰ כתב הפר"ח מסתברא דכלי זכוכית דלא מחייב לאטבולינהו אלא מדרבנן הוי ליה ספק דרבנן ולקולא וכל שאינו רואה בדעת העובד כוכבים שרוצה לשקעו אין צריך טבילה. ועי' בס' ערך השלחן הספרדי אות יו"ד שהשיג על הפר"ח בזה והעלה דאין לעשות ספק דרבנן לכתחלה כיון דאפשר בטבילה וכו' ועוד דכל זכוכית עשאן חכמים ככלי מתכות וכל דתקון דרבנן כעין דאורייתא תקון עיין שם ועי' בס' דברי יוסף חלק ג' סי' תת"ל מ"ש בזה וסיים דהירא שמים יטבילנו עם כלי אחרת בברכה

¹⁰¹ ומיהו עכ"פ היכא דאין דעת העובד כוכבים לשוקעו כתב מהרי"ל דאין להשתמש בו בלא רשות העובד כוכבים משום גניבת דעת דאסור אף בשל עובד כוכבים ואין נוהגין כן כו' ונראה דס"ל דאין בזה משום גניבת דעת העובד כוכבים מה שמשמש בו. ש"ך יט

¹⁰² והפר"ח חולק דצריך טבילה בלא ברכה והנה כדברי הפר"ח הוא כן דעת הט"ז ס"ק י"א וכ' שהוא מטעם חומרא בעלמא עיין שם.

¹⁰³ ומיהו אם הוסיף מעות להעובד כוכבים וקנה המשכון ממנו לאחר שהטבילו מספק צריך טבילה פעם אחרת ויברך דאדעתא דהכי לא טבל מתחלה. ש"ך ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

טז. דברים שלא נשתמש בהן מטבילין והן טהורין דברים שנשתמש בהן ע"י צונן כגון כוסות וקתוניות וצלוחיות מדיחן ומטבילין והם טהורין

כבר התבאר שהלוקח מן הגוי¹⁰⁴ כלי תשמיש ישנים שמשמשין בהן בצונן, כגון כוסות וצלוחיות וכיוצא בהן, משפשפן כדי להסיר ולמרק האיסור שעל גביהן, ואח"כ שוטפן במים ומטבילין כדרך שיבואר להלן, והן מותרים, אפילו להשתמש בהן לחמין¹⁰⁵, שכיון שנשתמש בהן בצונן לא בלעו שום איסור אלא מה שעליהם מבחוץ.

ואעפ"י שלפעמים נותנים בהם חם, כיון שרוב תשמישן אינו אלא בצונן סגי בשטיפה, שלא הלכו בכל כלי אלא אחר רוב תשמישן. ויש מחמירים¹⁰⁶ ומצריכים הגעלה, או עירווי ומילוי¹⁰⁷ ג' פעמים¹⁰⁸.

¹⁰⁴ שו"ע ונו"כ שם ואו"ח תנא כה

¹⁰⁵ מ"ב שם קמז

¹⁰⁶ רמ"א או"ח שם

¹⁰⁷ מ"ב שם קנ ואף שעירווי ומילוי לא מיירי אלא בכלי שמכניסו לקיום ומשום כבישה, וכאן יש חשש חמין ובחמין לא מהני עירווי, מכל מקום יש להקל בזה, משום דרוב תשמישו הלא הוא רק בצונן, ואף שלא על ידי כבישה, וגם דמיירי באינו בן יומו. שעה"צ שם קצב

¹⁰⁸ כלומר מילוי מים אפי' צוננין על כל גדותיו וישהו בתוכו כ"ד שעות רצופין או יותר ואח"כ יערה ממנו את המים וימלאנו מים אחרים וישהו בתוכו כ"ד שעות רצופין ואח"כ יערה אותם ממנו וימלאנו מים אחרים וישהו בתוכו עשרים וארבע שעות רצופין ושלישה מעל"ע הללו אי"צ להיות רצופין אלא אפילו מפוזרין כ וכן נוהגין. מ"ב שם קיח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

וכלי זכוכית מועיל שפשוף והדחה לכו"ע¹⁰⁹, ויש מתירים¹¹⁰ אפילו אם ידוע שהשתמשו בהם בחמין.

יז. דברים שנשתמש בהן ע"י חמין כגון היורות הקומקמוסון ומחמי חמין מגעילין ומטבילין והן טהורין

כבר התבאר שאם לקח מהן כלים שנשתמש בהן בחמין¹¹¹, כגון קדירות ויורות של מתכות שמשמשין בהן בחמין, לאחר שעבר מעת לעת משימוש אחרון¹¹² ממרקן מן האיסור שבחמין, ומשפשוף להסיר החלודה והלכלוך¹¹³,

¹⁰⁹ ע"י בס' שבילי דוד אות ו' מ"ש בזה וכו' דכלי זכוכית שדרך לשתות בהם חלב הם ומשמשים בהם ע"י עירוי ששופכין לתוכן חלב מכלי ראשון אין להשתמש בהם רוטב ובשר הם ומ"מ נוהגין לשתות בהם מים ושאר משקין בסעודה שאוכלין בשר דליכא קפידא בזה כיון שהוא צונן וגם אינו ביחד עם בשר עכ"ד וע"י בערוך השלחן (להרב מהרי"מ מנווארדק) סעי' ב' שב' דהמנהג הפשוט לקנות כל מיני זכוכית ישנים מן העכו"ם ומשפשופין היטב ומדיחין אותם ומטבילין ומשמשין בהם ואף על גב דאיסור צונן לה שעמד בכלי מעל"ע נאסרה הכלי מטעם כבוש ולפ"ז בלוקח בקבוקים גדולים כמו פלעש"ר וכיוצא בהם לא מהני בהם הדחה דשמא עמד בהם איזה איסור לה מעל"ע מ"מ לא חיישינן לה דמשקאות של איסור אינו מצוי כלל זולת סתם יינם ולקמן סי' קל"ה יתבאר דכלי זכוכית אינם נאסרים ע"י בליעת יי"ג לפי שהם חלקים ואינם בולעים

¹¹⁰ ע"י בכנה"ג בהגהות הטור אות כ"ה שב' דאף לדעת הפוסקים המחמירים באו"ח הלכ' פסח לאסור כל כלי זכוכית שמשמש בהם חמין בפסח אבל בשאר איסורין המנהג שלא לחוש לבליעת הכלים בכלי זכוכית כלל עיין שם וע"י בס' קהל יהודה בחידושיו לס' זה שכתב גם שלענין שאר איסורין נתפשט המנהג שלא לחוש כלל עיין שם וע"י כזה בס' שדי חמד חלק אסיפת דינים במערכת הגעלת כלים סי' מ"ט איברא כי בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סי' קמ"א האריך בזה והעלה דבקונה כלי זכוכית מעכו"ם ויש לחוש שנשתמש בו בדבר איסור ע"י חמין או בכבוש יש להגעילם ע"י שיערה עליהם חמין באופן שלא יפקעו כגון שיניחו בו כף או שום דבר אחר עיין שם באורך וכ"כ בס' שדי חמד שם אות ל' עיין שם אמנם יעוין בס' יד יהודה (הלכ' מליחה) סי' ס"ט בפיה"א ס"ק פ"א ובפיה"ק ס"ק קי"ז שב' לדינא דכלי זכוכית לא מיבעיא שאינו נאסר מחמת כבוש אלא דאף בחמין קי"ל דלא נאסרו בדיעבד ואין צריך שום הכשר עיין שם. וע"י בשו"ת מוטו"ד תליתאי חלק ב' סי' כ"ה ובשו"ת בית האוצר חיו"ד סי' ל' שנשאלו ע"ד כמה אלפים כוסות של זכוכית שעשו השרים להאיר בהם כעין לאמפ"ן דהיינו שנתנו בהם חלב רותח והדליקו אותם ועבר עליהם יב"ח ועתה קנה אותם ישראל איש עני ואביון א' ורוצה למכרם לאחרים לישראל ואם נאסר למכרם הוא הפ"מ ועי"ש במ"ש בזה ולדינא כ' להתיר משום ס"ס שמא הלכה כדעת הח"צ דאחר יב"ח יש להתיר כל כלי איסור ועכ"פ מידי ספיא לא נפקא ושמא הלכה כדעת המקילין דכלי זכוכית אינו בולע כלל ועוד כמה סניפין עיין שם באריכות.

¹¹¹ שו"ע ונו"כ יו"ד קבא שם ב

¹¹² רמ"א שם

¹¹³ ש"ך ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ומגעילין¹¹⁴, מפני הבליעה שבתוכן, ואין חילוק אם הם של מתכות¹¹⁵ או של עץ¹¹⁶ או של אבן כולו אם נשתמש בהן בחמין דינם שוה לענין הגעלה.

כלים שנשתמש¹¹⁷ בהן בחמין¹¹⁸ כפי תשמישן הכשרין¹¹⁹, דכבולעו כך פולטו, ולכן אם תשמישן בכלי ראשון כגון כף שמוגיסין בו בקדרה צריך להכשירן בכלי ראשון, וי"א דדבר שתשמישו בכלי ראשון על האש הכשרו

¹¹⁴ לשון געל, פולט מה שנתון בו, מן שורו עיבר ולא יגעיל (איוב כא, יז), שם נגעל מגן גבורים (שמואל – ב א, כא) (פלט השמן שמשחו אותו בו). גל' מהרש"א שם

¹¹⁵ שו"ע ונו"כ או"ח שם ה

¹¹⁶ בכנה"ג בהגהות הטור אות כ"ב שכ' דאף שכ' הב"ח באו"ח סי' תנ"א להחמיר שלא להגעיל כלי עץ ישינים מפני הגומות שבו היינו דוקא בחמין בפסח שאיסורו במשהו אבל בשאר איסורין אין להחמיר בזה וכל כלי עץ שנאסר מדבר האסור שפיר דמי להגעילו ומותר וכן אני מורה ובא בשאר איסורין להגעיל אפילו כלי עץ עכ"ל

¹¹⁷ שו"ע ונו"כ תנא ה ומ"ב וסקל"ז ל"ט מ' מ"א

¹¹⁸ ועי' במנח"י כלל ל"ג ס"ק ב' דלאו דוקא לענין חמין בפסח דה"ה בשאר איסורין הדין כן שאם השתמש בהם איסור בכ"ש או שנותן בשר לכלי חלב בחום דכ"ש או איפכא צריך הגעלה בכלי שני

¹¹⁹ מדינא הולכין בכל כלי אחר רוב תשמישו ולכן כלים שמשמשין בהן בצונן די להם בשטיפה אף על פי שלפעמים השתמש בו בחמין וכן קערות שרוב תשמישן בעירו שמערה עליהן מכלי ראשון מכשירן ג"כ ע"י עירו אף על פי שלפעמים משתמשין בהן בכלי ראשון על האש מיהו דוקא אם הוא אחר מעל"ע [שאז אינו אלא מדרבנן והקילו לילך אחר רוב תשמישו, כמבואר בחזו"א סי' קי"ט סקט"ו] אבל אם ידוע שתוך מעל"ע השתמשו בו בכלי ראשון צריך דוקא הגעלה בכ"ר ואם ע"י אור צריך ליבון (כמבואר בס"ו וסקמ"ה מ"ו), ובחזו"א כתב דגם בספק שמא הוא תוך מעל"ע יש להחמיר אך אפשר דבעינן שיהא לבו מסופק בדבר וסתמא לא היישינן כיון דלא שכיח, ואף אם מעל"ע נגמר קודם זמן איסור אם לא נגמר מעל"ע קודם זמן הגעלה לא מהני כגון שמגעיל בע"פ קודם ה' שעות ועדיין לא עבר מעל"ע אף על גב שעד זמן איסורו יעבור מעל"ע, וגם כל ההיתר הוא דוקא אם לא ישתמש בדבר הריף דבזה אין ההיתר של אחר מעל"ע דחורפי' משוי' לי' לשבת, וגם כל ההיתר הוא רק להקל מהכשר חמור להכשר קל אבל כלי שרוב תשמישו בהיתר ומיעוט באיסור ודאי צריך הכשר אף באינו בן יומו (או"ח סי' קי"ט סקט"ו וסי' קכ"ב סק"ג ד').

וכ"ז מעיקר הדין ובדיעבד סומכין על זה אבל לכתחלה המנהג כדעת המחמירין להכשיר כל דבר בהכשר של מיעוט תשמישו ולכן בדבר שיש לחוש שנשתמש בו לפעמים ע"י האור צריך ליבון דוקא וסגי בליבון קל וכתב הפמ"ג דלפ"ז קערות של בדיל שאופין בו לפעמים עונות על תנור גרוף מנחלים אין לו תקנה דהלא צריך לכתחלה ללבנו ויהי' ניתך ע"י הליבון אבל בבית מאיר כתב דבקערות אלו אם ידוע שאינן בן יומו מתשמיש זה של אפיית עונות יש לסמוך על דעה ראשונה וסגי בהגעלה לכתחלה (סי"ה וסקמ"ז מ"ח ושה"צ) וכן כלים שמשמשין בכלי שני ויש לחוש שמא נשתמשו בו בכ"ר כגון כפות וכה"ג יגעילנו בכ"ר (סי"ו) וכלי חרס שרוב תשמישו מעירו מכלי שלישי רק לפעמים משתמשין בו בעירו מהכף שישאבו בה מהיורה. דהוא כ"ר אם אינו בן יומו ואין לו כלי אחר (וע"ל דין מ"ז) יכול לסמוך להקל אבל ראוי לעשות לו הגעלה ג' פעמים דהיינו להחליף המים בין הגעלה להגעלה [שי"א שהגעלה כזו מהני בכלי חרס שאינו בן יומו וע"ל סי' שכ"ח דין כ"ב] דמה שאפשר להחמיר ראוי להחמיר ואם א"א להגעיל ג"פ אפשר דא"צ להגעיל כלל אפי' פ"א (חזו"א או"ח סי' קכ"ב סק"ג).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ג"כ בכלי ראשון העומד על האש דוקא, והכף הזה שמגיסין בו הקדרה בעודו על האש¹²⁰. וצריך שיהו המים מעלין אבעבועות¹²¹,

ואם הכלי בלע מכלי ראשון לאחר שהעבירו מהאש סגי לי' בהגעלה מכלי ראשון שהעבירו מע"ג האש, וכ"ש בכלי שע"ג האש אף על גב שאין מעלה רתיחה¹²². אבל לא מהני להכשירו ע"י עירוני מכלי ראשון אלא בכלי ראשון ממש¹²³.

וכלי שמשמשין בו בעירוני שמערה מכלי ראשון, צריך לערות עליו מכלי ראשון¹²⁴, וצריך ליזהר שלא יפסיק הקילוח ולא סגי לי' בהכשר דכלי שני דהיינו לשפוך מים רותחין בתוך כלי ואח"כ יכניסם ואפי' בדיעבד לא מהני.

ואם תשמישן בכלי שני כגון כפות קטנים שתשמישן רק בקערות די להכשירן בכלי שני ובדיעבד אם לא הכשירן כלל ונשתמש בהן מותר.

וכלי מתכות¹²⁵ צריך להגעילן קודם שיטבילן, שאם יטבילן קודם שיגעילן הוא כטובל ושרץ בידו¹²⁶ שהרי עדיין האיסור יש בהן¹²⁷, מיהו בדיעבד אם הטבילן קודם שהגעילן מוגעילן ומותרין, דהא כבר אמרנו שהטבילה לאו משום איסור היא רק משום טומאה והרי הטומאה הלכה לה, ויגעילנו אח"כ משום האיסור שבו, ויש מצריכין לחזור ולהטבילן שנית.

ואם לא ירצה¹²⁸ להשתמש בו אלא צונן יכול להטביל ולהשתמש בו בצונן, וכשירצה אחר כך להשתמש בו בחמין יגעילנו, ויספיק לו טבילה שהטבילו

¹²⁰ [וכן כף ששואבין בה מהקדרה בעודו על האש, חזו"א סי' קכ"ב סק"ג] צריך להגעיל ג"כ באופן זה (ס"ה) וסקל"ה (ל"ו) וכן פסק בחזו"א (או"ח סי' קכ"ב סק"ה)

¹²¹ כדלקמן סי' תנ"ב דין ז' ע"ש

¹²² חזו"א שם

¹²³ ס"ק מא

¹²⁴ מ"ז לעיל סוף סי' ס"ה דין ג' שכתב דכלי שנאסר ע"י עירוני הכשירו ג"כ ע"י עירוני אבל כלי שבלע ע"י מליחה כדי קליפה לא מהני הגעלה ע"י עירוני דאף דלא בלע רק כדי קליפה והגעלה ע"י עירוני מפליט ג"כ כ"ק מ"מ אין לסמוך על זה דהוי רק ספק אם עירוני מפליט כדי קליפה עיין שם

¹²⁵ שו"ע ונו"כ יו"ד שם

¹²⁶ לבוש מובא בט"ז שם א

¹²⁷ ולענ"ד דאם אינם בני יומן לכולי עלמא שרי להטבילו תחלה, שהרי אין כאן טובל ושרץ בידו, שכיון שאינן בני יומן אין כאן שום שרץ ומדאורייתא היתר נמור הוא, ואפילו מדרבנן אין כאן שרץ, רק שאסור להשתמש בו גזירה שמא ישתמש בעודו בן יומן, כן נראה לענ"ד ברור. דג"מ שם וביד שאול כתב דלרשב"א יש לחוש גם באופן זה עיי"ש

¹²⁸ לבוש מובא בש"ך שם ד וסיים הש"ך ונראה דהיכא שטבלו אדעתא לאכול בו חמין כיון דצריך לחזור ולהטבילן להי"א א"כ אפילו צונן אסור לאכול בו בלא טבילה וכן משמע לכאורה בדברי הרא"ש והטור

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

כבר אפילו למאן דמצריך לעיל טבילה שנית, שאני הכא שמתחלה לא היה דעתו להשתמש בו אלא צונן ולצונן סגי ליה בטבילה, וכיון שבהיתר טבלו שוב אין צריך טבילה שנייה.

כל הכלים שיש בהם סדקים או גומות או חלודה, והוא בתוך הכלי ולא יוכל לנקרן ולנקותן אין להגעילן משום חשש איסור בעין שאין מועיל לו הגעלה וצריכין ליבון במקום הסדק והחלודה, וכיסוי כלים המחובר ע"י צירים שא"א לנקות או קערות עם אזנים כעין צירים אף מבחוץ האיסור נכנס שם כידוע וא"א לנקות אין להגעילם כלל¹²⁹.

וכ"ז בחלודה שיש בזה קצת ממשות שקורין ראס"ט שבשגורין אותה משם יש שם כמה עפרורין, אבל אם אין בחלודה ממשות כלל רק מראה בלבד כמו שנמצא לפעמים שיש שחרות או אדמימות בצד הפנימי של הכלי, אין קפידא כיון שאין בהם ממשות רק מראה בלבד¹³⁰.

יח. דברים שנשתמש בהן ע"י האור כגון השפודין והאסכלאות

מלבנן ומטבילין והן טהורין

כלים¹³¹ שמשתמשים בהם על ידי האור בלי מים¹³², כגון שפודים ואסכלאות¹³³ וכיוצא בהם, צריכים ליבון, והליבון הוא עד שיהיו ניצוצות ניתזין מהם. או עד שתסור קליפתו העליונה¹³⁴.

תנור שאופים בו לחם עם שומן מן החי, שהוא אסור מן התורה, ורוצים לאפות בו פת של ישראל, ואי אפשר לפרק את התנור וללבן אותו, הדרך היא להמתין עשרים וארבע שעות בלא להשתמש בתנור זה כלל, ואחר שינקו אותו היטב שלא ישאר בו שום חשש דבר בעין, וישפשפו היטב במי אמה או אקנומיקה מהדברים הפוגמים בודאי, כדי לוודא שאם נשאר משהו

¹²⁹ ס"ה וסקב"ו מ"ב מ"ג מ"ד

¹³⁰ ס"ג וסקב"א כ"ב

¹³¹ שו"ע ונו"כ או"ח שם ד

¹³² מ"ב שם כז

¹³³ ולפי שגוף האיסור נוגע בהן בשעת צלייתו ואין ביניהם שום משקה שיוליך מעם באיסור לתוך השפוד והאסכלא אלא ע"י חום האש בלבד נבלע בהן מעם לפיכך אינו נפלט מהן ג"כ ע"י הגעלה במים רותהין אלא ע"י חום האש דכבולעו כך פולטו. מ"ב שם כז

¹³⁴ מ"ב שם כט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

מהפת האסורה או מהשומן ייפגם על ידי חומרי הניקוי. ויעשו ליבון קל, ודי בזה במקום צורך¹³⁵.

מחבת שטיגנו¹³⁶ בו בשמן דבר איסור, אין מועיל לו הגעלה, וצריכה ליבון, דלא חשיב ככלי שהשתמשו בו בדבר לח.

יט. וכולן שנשתמש בהן עד שלא יטביל ושלל יגעיל ושלל ילבן ... מותר ל"ק ... כמאן דאמר נותן טעם לפגם מותר

כבר התבאר במסכת נזיר דף לז: ולעיל דף סז: שכל טעם הבלוע בתוך הכלי ועמד בו כך יום שלם מעת לעת (24 שעות), ואח"כ יוצא ממנו ונותן טעם באחר, הוי טעמא לפגם ואינו אוסר. ומשום כך כל קדירה שאינה בת יומא¹³⁷, דהיינו כל ששהה מעת לעת משנתבשל בה האיסור חשיבה טעם לפגם¹³⁸, והיתר שנתבשל בה אז מותר.

וסתם כלי גוים¹³⁹ הם בחזקת שאינן בני יומן¹⁴⁰, לפיכך אם עבר ונשתמש בהן קודם שיכשירן, התבשיל שנתבשל בהן מותר, שהטעם שבתוכו הוא בחזקת פגום.

¹³⁵ יביע אומר חלק ט' האו"ח סימן מה אות ב

¹³⁶ יביע אומר חלק י' דף שכ טור א' אות יח

¹³⁷ שו"ע ונו"כ שם קג ה וקכב ב

¹³⁸ למדו חז"ל [ע"ז עה ע"ב] מכלים שבשלו בה קדשים שהטעם הבלוע בתוכה נפגם, וכשיוצא ממנה על ידי בישול ונותן טעם לתוך המאכל שבתוכה חשיבה טעם לפגם ואינה אוסרת,

¹³⁹ שו"ע ונו"כ יו"ד קכב ו

¹⁴⁰ ומעם שמחזיקים כלי גוים בחזקת שאינן בני יומן הוא, משום דהוי ספק ספיקא, ספק אם נשתמשו בו הגוים היום אם לאו, ואי אפשר בשאלה שהרי אין הגוים נאמנים לא לאיסור ולא להיתר. ואפילו אם תמצא לומר נשתמש בו היום, שמא נשתמש בו בדבר הפגום בעין או בדבר שאין נותן טעם, וכיון שהוא ספק ספיקא תלינן לקולא אפילו באיסור דאורייתא. לבוש וכתב מהרש"ל בא"ז שלו סימן נ"ט דהא דסתם כלים של עובד כוכבים אינם ב"י היינו דא"צ לשאול אם הוא ב"י או לא ואם אחר ששאל נודע לו שהוא ב"י ישאל מה שבשלו בו היום ואם הוא דבר שאינו פוגם בודאי או שאינו יכול לידע אין ראוי להתיר מאחר שאין כאן ספק ספיקא ואף על פי שאין אנו חוששים לדבריו של עובד כוכבים לא לאיסור ולא להתיר (וע"ל סי' קי"ח סוף ס"ק ל"ז) היינו לאותו דבר שהיה כבר בחזקת כשרות אבל הכא שכבר הורע חזקה שסתם כלי עובד כוכבים בלועי באיסור רק מכח ספק ספיקא באת להתיר הלכך סמכי' אדבורו ועוד הא דלא סמכינן אדבריו של עובדי כוכבים היינו היכא שבא להשביח מקחו שאמר של ערלה הם כדאיתא בש"ס עכ"ל אבל מתשו' ר"ל י' חביב ס"ס קב"א נראה מבואר דאפי' אומר שהוא ב"י לא סמכי' אדבורו. ש"ך ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

יש אומרים¹⁴¹ בדבררים חריפים לא אמרינן בהו דין נותן טעם לפגם, שהחריפות משביחה את הטעם הפגום. ולכן בסתם כלים של גויין בדבר חריף גם בדיעבד אסור כיון שמשבחה את הטעם¹⁴².

אם חמם מים בכלי של גוי ללוש בהן פת, אסור ללוש בהן באותן מים דלדבר זה מקרי לכתחילה, הואיל ועדיין לא התחיל הנאתו שלא הוחמו לשתייה¹⁴³, אבל דבר שנעשה בשבילו ולא בשביל דבר אחר, אף על פי שהוא של גוי וישראל קונה ממנו מותר לכתחילה, שמאחר שכבר נעשה ביד גוי מיקרי דיעבד.

ואף על פי כן אסור לכתחילה לומר לגוי בשל לי ירקות בקדירותך, וכן לא יאמר לו עשה לי מרקחת, שכל האומר בשל לי הרי הוא כאילו בשל בידיו.

ואפשר שע"י הרקחים או שאר אומנים מותר, שדרך כל האומנים מיחדים להם כלים נקיים מיוחדים למלאכתן כדי שלא יפגמו אומנותם, ובעל נפש יחוש שדברים אלו מביאין לידי טהרה ונקיות.

נ. לא אסרה תורה אלא קדירה בת יומא

יבואר בעזחי"ת להלן דף עה.

¹⁴¹ שו"ע ונו"כ שם קג קכב

¹⁴² ט"ז שם ו

¹⁴³ משמע אבל אם הוחמו לשתיה מותר לשתותן דלענין זה מקרי דיעבד ומותר כמו שאר דברים הנקחין מן העובדי כוכבים ומותרים מאחר שכבר נעשה ביד עובד כוכבים מקרי דיעבד. ש"ך ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

